

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
кафедра української мови та прикладної лінгвістики**

**ПОВТОР ЯК ЗАСІБ ЕКСПРЕСІВНОСТІ В ПРОМОВАХ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНСЬКОГО**

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня “бакалавр”
студентки 4 курсу
освітньої програми
**«Прикладна (комп’ютерна) лінгвістика
та англійська мова»**
спеціальності – 035.10 Філологія (прикладна
лінгвістика)
галузі знань – 03 гуманітарні науки
Олени Олександрівни ПОТАПЧУК
Науковий керівник:
доктор філософії, доцент кафедри
української мови та прикладної лінгвістики
Юлія ЦИГВІНЦЕВА

«Допущено до захисту»

Протокол засідання
кафедри української мови та прикладної лінгвістики
протокол № 15 від «06» 06 2024 року
завідувач кафедри _____ (підпис)
к.філол.н., доц. Сергій РІЗНИК

КИЇВ
2024

АНОТАЦІЯ

У роботі здійснено комплексне дослідження структурних та семантичних особливостей повторів як засобів експресивності в промовах Володимира Зеленського. Завдання роботи полягає у вивченні природи політичного дискурсу, аналізі впливу повтору на аудиторію, а також у поділі промов чинного президента на два періоди та аналізі частот вживання лексики у кожному з періодів. Об'єктом дослідження є промови В.Зеленського періодів 24.02.2022 р. – 24.02.2023 р. та 25.02.2023 р. – 24.02.2024 р., завантажені з офіційного Телеграм-каналу V_Zelenskiy_official. За перший період було завантажено 1253 промов, а за другий – 1515. Предметом дослідження є повтор в промовах В. Зеленського, його основні типи, засоби вираження та функції. Для дослідження було використано такі методи: контент-аналіз, лінгвістичний аналіз, лінгвостатистичний аналіз та описовий метод. Практичне значення полягає в тому, що результати даної роботи можуть служити основою для аналізу широкого спектру політичних проблем у мовному дискурсі. Крім цього, отримані матеріали можна використовувати для розробки теорій політичної лінгвістики, створення науково-популярних та навчальних посібників, а також для практичного застосування у навчальній та викладацькій діяльності. У ході роботи було виявлено, що повтор частіше зустрічається на лексичному рівні, ніж на синтаксичному. Також було проаналізовано широкий спектр використання риторичних запитань, анафори, антитези, паралелізму, що за допомогою повторів суттєво впливають на аудиторію.

Ключові слова: повтор, політичний дискурс, політична промова, маніпулятивний вплив, експресивність, лексичний засіб, синтаксичний засіб, лексична експресивність.

ABSTRACT

The study conducted a comprehensive analysis of the structural and semantic features of repetitions as means of expressiveness in the speeches of Volodymyr Zelenskyy. The objective of the study is to explore the nature of political discourse, analyze the impact of repetition on the audience, as well as to divide the speeches of the incumbent president into two periods and analyze the frequency of vocabulary usage in each period. The speeches of V. Zelenskyy from February 24, 2022, to February 24, 2023, and from February 25, 2023, to February 24, 2024, obtained from the official Telegram channel V_Zelenskiy_official, serve as the object of the study. 1253 speeches were downloaded for the first period, and 1515 for the second. The subject of the research is repetition in the speeches of V. Zelenskyy, its main types, expressive means, and functions. The following methods were used for the research: content analysis, linguistic analysis, analysis of changes over time, and descriptive method. The practical significance lies in the fact that the results of this study can serve as a basis for analyzing a wide range of general political issues in language discourse. In addition, the obtained materials can be used for the development of linguistic theories, creation of scientific-popular and educational manuals, as well as for practical application in educational and teaching activities. The study revealed that repetition is most commonly found at the lexical level rather than at the syntactic level. Moreover, the wide range of usage of rhetorical questions, anaphora, antithesis, parallelism through repetitions significantly influences the audience.

Keywords: repetition, political discourse, political speech, manipulative influence, expressiveness, lexical means, syntactic means, lexical expressiveness.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	2
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ПОВТОР У ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТАХ.....	8
1.1 Ефективність політичного дискурсу.....	8
1.2 Способи реалізації експресивності в політичних текстах.....	10
1.3 Повтор у політичному дискурсі: характеристика та особливості використання.....	15
Висновки до розділу 1.....	19
РОЗДІЛ 2. ПОВТОР ЯК ЗАСІБ ЕКСПРЕСИВНОСТІ В ПРОМОВАХ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНСЬКОГО.....	20
2.1 Характеристика дослідницького корпусу.....	20
2.2 Аналіз отриманих результатів.....	29
2.3 Види повторів у промовах Володимира Зеленського.....	35
2.4. Експресивність промов Зеленського та вплив на слухачів.....	41
Висновки до розділу 2.....	43
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46
ДОДАТКИ.....	53

ВСТУП

З початком повномасштабного вторгнення Росії на територію України Володимир Зеленський вдало використовує прийоми комунікації, тим самим привертаючи увагу громадськості. Одним із таких прийомів є застосування засобів експресивності мови, з поміж-яких вирізняється повтор.

Використання повторів у промовах політиків – один з інструментів впливу на аудиторію, саме тому його аналіз не втрачає актуальності для дослідників. Українські дослідники вивчають повтор в багатьох аспектах. З. Пахолок [58] зробила вагомий внесок у наукове опрацювання категорії повторюваності, що має широке застосування в мові та мовленні. Е. Маліновський [18] вивчав аспекти комплексного дослідження повтору в світлі нових парадигм та дійшов висновку, що основна функція повтору пов'язана з використанням його як засобу оптимізації мовної діяльності та більш успішного досягнення цілей спілкування в ході реалізації комунікативної функції мови [18]. М. Вінтонів [8] окреслив вектори дослідження повтору в сучасній лінгвістиці, проаналізував його функції в українському політичному дискурсі.

К. Федчик у своїй роботі аналізує експресивність лексичних засобів В. Зеленського при перекладі з української мови на англійську на лексико-стилістичному та синтаксичному рівнях [6]. Т. Чернишенко, Н. Романишин, В. Якимчук, Г. Вусик, О. Джуман, Н. Кондратенко, Д. Яковлев, Т. Євтушина, І. Девбенко, Н. Саламін, Л.Завальська, А. Чебряк досліджують політичний дискурс В. Зеленського. Наприклад, Т. Чернишенко у своєму дослідженні політичного дискурсу В. Зеленського першого року каденції зазначає, що «президентський дискурс є складним багатовимірним мовленнєвим утворенням, для якого є притаманним формат зниженого буденного спілкування у звертанні до громадськості, прагнення ототожнити себе з народом, репрезентувати орієнтири молодіжної лінгвоспільности» [68, с. 155].

Однак варто зазначити, що повтор як засіб експресивності в промовах Володимира Зеленського є не до кінця вивченим, схарактеризованим. Тому вважаємо за необхідне провести більш детальний його аналіз.

Актуальність обраної теми полягає у необхідності дослідження повторів у промовах Президента України як засобу впливу на аудиторію, увиразнення думки, виявлення емоцій тощо, що сприяє успішній комунікації президента з народом України та репрезентації себе й держави на міжнародній арені.

Метою дипломної роботи є комплексне дослідження структурних та семантичних особливостей повторів як засобів експресивності в промовах Володимира Зеленського.

Завдання дослідження:

- дослідити природу політичного дискурсу;
- схарактеризувати теоретичні аспекти використання повтору в політичному дискурсі;
- дослідити вплив повтору на аудиторію через призму психологічних та мовних механізмів сприйняття;
- розділити промови чинного президента на два періоди та проаналізувати частоту вживання лексики у кожному з періодів;
- здійснити лінгвістичний аналізі президентських промов та конкретних прикладів повторів.

Об'єкт дослідження – промови В.Зеленського періодів 24.02.2022 р. – 24.02.2023 р. та 25.02.2023 р. – 24.02.2024 р.

Предметом дослідження є повтор в промовах В.Зеленського, його основні типи, засоби вираження та функції.

Методологія дослідження базується на сукупності загальнонаукових підходів і методів наукового пізнання в їх взаємозв'язку. Контент-аналіз промов використовувався для систематичного огляду та аналізу текстів промов Володимира Зеленського. Лінгвістичний аналіз включає в себе докладне дослідження мовних і структурних особливостей промов Володимира Зеленського. Аналіз змін у часі використовувався для порівняльного аналізу

промов Володимира Зеленського за два періоди часу. Було проаналізовано зміни в стратегії використання повторів та їхній вплив на сприйняття аудиторією протягом цих періодів. Результати аналізу допомогли виявити еволюцію комунікаційної стратегії промов Володимира Зеленського.

Новизна полягає у комплексному аналізі структурних та семантичних особливостей повторів у промовах Володимира Зеленського за два роки, що дозволяє виявити їхню еволюцію та вплив на аудиторію.

Практичне значення одержаних результатів зумовлюється можливістю використання його результатів у розробці широкого кола загальних проблем з дослідження політичних промов у мовному дискурсі. Крім того, отримані матеріали можна використовувати при написанні праць з політичної лінгвістики, науково-популярних і навчальних посібників, у практичній викладацькій роботі. Також дослідження може стати джерелом нових даних для політичних аналітиків, результати аналізу можна використовувати для майбутніх експериментів.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 2 розділів з підрозділами, висновків, списку використаних джерел (69 найменувань), додатків. Загальний обсяг роботи становить 57 сторінок, основний текст роботи викладено на 40 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ПОВТОР У ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТАХ

1.1 Ефективність політичного дискурсу

Поняття «дискурс» є дуже різноманітним. Слово «discursus» у латинській мові означає «розмову, бесіду, обговорення». У стародавній латині це слово також мало значення «пояснення, доказ, логічне обґрунтування». Ю. Габермас стверджує, що «дискурс спрямований на досягнення консенсусу, угоди (перш за все мовної) між суб'єктами комунікації». За Г. Куком – «єдність і взаємодія тексту і контексту», за Ю. Степановим – «маленька, природно виникаюча модель мови». За І. Касавіним, «текст і дискурс – поняття, які перетинаються лише частково. Дискурс – це незакінчений живий текст, узятий в момент його безпосередньої включеності в акт комунікації, у ході його взаємодії з контекстом». «Те, що відрізняє дискурс, взагалі, від тексту, взагалі, відрізняє і філософське мислення від побутового» [1, с.72]. У повсякденному та політичному вживанні термін «дискурс» часто використовується для опису будь-якого засобу комунікації або спілкування.

В. Підгрушний до функцій політичного дискурсу відносить такі:

- функція політичної пропаганди, переконання та впливу;
- інструментальна функція, що передбачає боротьбу за владу, заволодіння нею та її збереження;
- інформативна функція — інформування населення про політичні проблеми;
- функція контролю — контроль за поширенням інформації;
- прогностична функція зводиться до передбачення напрямів розвитку політичних процесів на основі аналізу досвіду минулого.

Поряд із даними функціями виділяють також функцію конструювання мовленнєвої реальності, котра може проявлятися двома шляхами: тоталітарним та демократичним [60, с. 250].

Будь-який вид дискурсу, зокрема й політичний, можна розглядати як когнітивний за своєю суттю, оскільки він пов'язаний з передачею та розповсюдженням знань. Зокрема, в політичному контексті, дискурс є мовною практикою, спрямованою на вплив на громадську думку та формування певних переконань. Він також є складною єдністю мовної форми, значення та дії, що виражається через термін «комунікативний акт» [14, с.73]. Створення ефективного політичного дискурсу неможливе без урахування залежності тих чи інших ролей політичного суб'єкту від його почуттів та емоцій. Різноманітні психологічні властивості розглядають психологічний вплив, як фактор, який впливає на поведінку і визначає виникнення певних суспільних ролей та функцій. Дуже часто природа політичних явищ залежить від психологічних факторів більше, ніж від соціальних. Одним з прийомів створення ефективного політичного дискурсу є створення образу ворога, тобто хтось постійно є винним у всіх бідах та проблемах – такий образ ніби об'єднує суспільство і тоді ним легко керувати [3, с.219]. Також, із вивченого матеріалу на лекціях можна сказати, що ефективність визначається через сприйняття авторитетності, маніпуляції та контролю інформації, створення і прагнення ідентифікації, впливу на громадську думку.

Мова політичного дискурсу насичена символами, а успіх і ефективність визначається тим, наскільки ці символи співзвучні з масовою свідомістю: політик повинен вміти доторкнутися до потрібної струни у свідомості, висловлювання політика повинні бути спрямовані на маленькі всесвіти «споживачів» політичного дискурсу [3, с.220].

Дослідниця О. Шейгал у своїх роботах виділяє три підходи до пізнання політичного дискурсу:

- критичний підхід (дослідження соціальних моральних норм через критичний аналіз мови та комунікативних практик);
- когнітивний підхід (дозволяє переходити від аналізу окремих елементів політичного дискурсу до розуміння та моделювання більш складних структур свідомості учасників політичної комунікації);

- дескриптивний підхід (застосування класичної методики риторичного аналізу публічних виступів політиків [5, с. 48]).

Президентський дискурс повинен бути спрямований як на забезпечення суспільної єдності та вирішення внутрішніх проблем країни, так і на подолання глобальних викликів, які можуть загрожувати національній безпеці. У кінцевому рахунку, ефективна комунікація президента впливає на формування соціально-політичної ідентичності громадян та їхній спосіб політичного мислення. Політичний дискурс включає використання мовленнєвих стратегій, які являють собою набір запланованих дій, спрямованих на досягнення певних цілей. Під час реалізації цих стратегій застосовуються різні тактики, тобто конкретні мовленнєві акти, що потрібні на певному етапі розвитку мовленнєвої стратегії. Будь-яку тактику втілюють за допомогою прийомів – способів побудови тексту або окремих висловлювань із використанням відповідних лексичних засобів та синтаксичних конструкцій [68, с. 149].

Л. Лукіна у статті доходить висновку, що у політичному дискурсі ефективно досягається мета дискурсивного плану (проінформувати, звернутися з проханням, переконати, вплинути тощо) або ж загалом досягаються такі загальні соціальні цілі, як становлення або підтримання статусу політика. Застосування політичного дискурсу в політичній діяльності відіграє важливу роль у збереженні іміджу політика, формуванні його свідомості і поведінки. Достатня інформативність політичного дискурсу досягається не тільки шляхом новизни повідомлюваної інформації, але й за допомогою мовних засобів, що підкреслюють новий аспект у сприйнятті загальновідомої інформації [17, с. 79]

1.2 Способи реалізації експресивності в політичних текстах

Експресивність тлумачиться як «виражально-зображувальна якість мовлення, що відрізняє його від звичайного»; «те, що передбачає вираження нетривіальністю (художнього) змісту»; «виразність (або зображувальність) мовлення, така його якість, завдяки якій воно набуває стилістичної

маркованості (емоційності, образності) і стає спроможним передати певний нетривіальний містять»; «виразність, сила прояву почуттів, переживань» [10].

Згідно із К. Баюн [9, с. 233] в основі експресивності лежать різні закономірності: – психологічні, які, з одного боку, стосуються вираження емоцій та почуттів, з іншого боку, – їх сприйняття; – екстралінгвальні закономірності, властивість мови або тексту та комунікативної ситуації, тобто наміри мовця або того, хто пише, необхідні для комунікації знання та ідеї, а також мовний та позамовний контекст; – лінгвальні закономірності, такі як відхилення від стереотипів у використанні мовних одиниць на різних рівнях мови, невідповідність використаних мовних засобів з мовними нормами, подолання можливих шаблонів і стандартів структури речень, а також атипової, незвичайної, виразної побудови речення.

Без використання повторів промови, звернення президента чи будь-якого іншого політичного діяча можуть бути позбавлені експресії. Безперечно, зміст залишається тим самим, але характер і емоційне забарвлення викладу думок є інакшими, а це впливає на реакцію читача чи слухача. У зв'язку з тим що без використання повторів не буде досягнуто бажаного ефекту, політики використовують їх у своїх доповідях, професійно насичуючи їх експресією, емоційністю. Це надає можливість створювати чіткі зображення актуальних проблем, новин. Мовними засобами експресивності є експресивні інструменти, що є характерними для мовної системи та можуть бути системно відтворені. Серед них відзначаються лексичні одиниці з постійним експресивним значенням, що виникає внаслідок їхніх парадигматичних зв'язків та наявності в мові слів з денотативно-емоційним значенням.

Ю. Кондратенко у своїй роботі виділяє такі комунікативні стратегії:

1. інформативна (представлена сукупністю мовленнєвих дій, націлених на повідомлення або отримання необхідної інформації і здійснюючих прямий або прихований вплив на вербальну/невербальну поведінку співрозмовника (повідомлення інформації, вираження згоди/незгоди, запит інформації, вираження прихованого волевиявлення));

2. оцінно-впливова (складається із мовленнєвих дій, спрямованих на здійснення аксіологічного впливу на співрозмовника, вербальне вираження оцінки, думки, емоційного стану (прагнення створити необхідну комунікативну атмосферу, апеляція до цінностей, настанов співрозмовника, вербалізація оцінних суджень та емоцій, які їх супроводжують));
3. емоційно-впливова (охоплює мовленнєві дії, які виражають емоційний стан мовця (схвалення, симпатія, радість) з метою змінити психоемоційний стан співрозмовника або спонукати його до виконання якоїсь дії);
4. регулятивно-спонукальна (полягає у поведінці одного з комунікантів у конкретній ситуації спілкування, що відповідає плану досягнення глобальних/ локальних комунікаційних цілей і пов'язана з інтенцією мовця керувати поведінкою співрозмовника, спонукаючи його безпосередньо до здійснення дії (порада, прохання, скарга, вимога, наказ, аргументація тощо));
5. конвенційна (може бути двох типів: соціально-конвенційна та комунікативна стратегія (встановлення, розвиток, підтримання та обривання контакту));
6. комунікативна стратегія організації мовленнєвого висловлювання та підтримання уваги [58, с. 17-18].

Експресивність, як стверджує Н. Бойко, проникає у всі сфери життєдіяльності людини. Взаємодіючи з раціональним, логічним, нейтральним, експресивно марковані лексичні одиниці вносять в усталені стандарти і штампи елементи нових виражальних засобів, у яких домінують почуттєві стани, емоції поєднуються з глибиною думок, ірреальне, виразне, внутрішнє зі світом денотатів, національною реальністю, адже «те, що робить відомий народ народом, полягає не в тому, що виражається мовою, а в тому, як виражається [3, с. 40].

Варто зауважити, що експресивність має зв'язок з почуттями, оцінністю

ситуації, але не дорівнює цим поняттям. Загалом експресивність реалізується завдяки використанню синтаксичних та стилістичних засобів. Учені стверджують (І. Гапєєва, С. Єрмоленко), що саме засоби синтаксису підсилюють виразність мовлення та надають і підвищують йому емоційності. У своїй роботі Т. Мелкумова розповідає, що у всіх стилях мови, насамперед у науковому й офіційно-діловому, стилістичні фігури використовуються як засіб логічного підкреслення і впорядкування тексту, а також потужний та ефективний засіб впливу [19]. До синтаксичних засобів можна віднести окличні, питальні та спонукальні речення; звертання, конструкції з чужим мовленням та діалогічне спілкування; вставні, вставлені та приєднувальні конструкції; нанизування однорідних членів речення; незакінчені, обірвані речення; паралельні конструкції, що змістовно наближаються до афоризмів [13, с. 473]. Текст, у якому їх вдало використано, вирізняється наочністю, затримує увагу читача, сприяє кращому засвоєнню авторського задуму, посилює позицію автора, підкреслює особливості різних деталей або дій. Експресивні засоби ближчі до зображуваних подій, ніж не експресивні, і це пояснює небайдужість суб'єктів до вибору мовних засобів. Під стилістичними прийомами для вираження емоційності Т. Коваль визначає спосіб реалізації експресії лексичних одиниць на основі їхньої своєрідної структури або введення їх у текст із певною стилістичною метою.

Виділення цих прийомів, їхня систематизація дають можливість проникнути в механізми художньої мови, наблизити її до повного й глибшого пізнання. До цих прийомів можна віднести (еліптичні конструкції, анафора, епіфора, повтор, ампліфікація, градація, тавтологія, антитеза, асиндетон, парцеляція, полісиндетон, плеоназм, лейтмотив, і тропів (порівняння, метафора, метонімія, синекдоха, епітети, літота, персоніфікація, гіпербола, алегорія, перифраз, іронія, уособлення).

У дослідженні О. Рудоман «Парадигматична класифікація синтаксичного експресивного явища повтору» доходить висновку, що в парадигматичній класифікації експресивного синтаксичного явища повтору отримано ряд, який

містить сім структурно-семантичних ознак: ехолалічний повтор, повтор-ствердження/заперечення, повтор-перезапит, артикуляторні персеверації, помилковий повтор, повтор-вокатив і повтор-спонукання. Наприклад, повтор-ствердження/заперечення – це повтор репліки розмовника, з метою вираження емоційного стану до почутого. Ехолалічний прийом використовується для повторення фрази або слова зі стверджувальною, окличною чи питальною інтонацією. Повтор-перезапит слугує для уточнення змісту викладеного матеріалу, а артикуляторні персервації ускладнюють процес комунікації «зайвими» структурами, які можна вважати «корисними», інформативними сигналами про емоційний стан мовця. Помилковий повтор характеризується хвилюванням або невмінням підібрати слова, тобто виникає самовільний і неконтрольований повтор слів у промові. Повтор-вокатив – це звертання мовця до співрозмовника з метою привернення уваги. Повтором-спонуканням виступає дієслово в наказовій формі. Також, реалізується через повторення спонукань – від благання до категоричної заборони.

Отже, експресивність досягається засобами, які влучно передають емоції, почуття, стани тощо. Експресивність важлива для підвищення ефекту політичної мови, для впливу політичному тексту, зокрема й промови, на реципієнта та досягнення певної мети. У політичних текстах експресивність виявляється через використання різних стилістичних прийомів і засобів, що робить мову виразною, дієвою і впливовою.

1.3 Повтор у політичному дискурсі: характеристика та особливості використання

Останніми роками зростає увагу до вивчення феномену повтору (М. Вінтонів [7], А. Чередніченко [67] та ін.). У текстах повтор може слугувати як засіб посилення впливу автора чи мовця, передачі різної модальності дії, а також для оформлення абзаців та композиційного членування тексту. Слід

зауважити, що через використання повторюваних слів встановлюється асоціативний зв'язок між іншими об'єктами зображення, опису, промови, які пов'язані між собою також тематично. Згідно тлумачному словнику, повтор – художній прийом, який виявляється у повторенні в певній послідовності однакових звуків, слів, фраз і т. ін. [65]. Сьогодні існує велика кількість класифікацій лексичних повторів, при їх аналізі спираємось на наведену нижче класифікацію, розроблену Ю. Волянською [57, с.64]:

1. За структурно-стилістичним критерієм (за виявом у межах художніх тропів, стилістичних фігур): а) ітеративні повтори: анафора, епіфора, цикл (кільце, кільцевий анадиплозис, анепіфора); б) синтаксичні: паралелізм, хіазм, полісиндетон.

2. За лексичним рівнем: 1) синонімічний; 2) антонімічний; 3) тотожний; 4) гіпонімічний; 5) перифрастичний (повтор омографів, омоформ); 6) омонімічний; 7) okazіональний (індивідуально-авторський); 8) тавтологія; 9) патронімічний.

3. За лінійністю (за місцем розташування повторюваних компонентів): 1) контактні; 2) сумісні; 3) дистантні.

4. За семантикою: 1) повтор, що передає семантику роздумів, сумнівів, вагань мовця; 2) повтор, який визначає інтенсивність вияву позначуваної ознаки, дії, почуття; 3) повтор лейтмотивів; 4) сюжетний повтор; 5) інтертекстуальний повтор тощо.

5. За частотністю вживання у тексті: 1) концентрований повтор; 2) перманентний повтор

У політичному дискурсі повтор використовується як стратегія комунікації для підкреслення важливих понять, ідей або позицій. Це може включати повторення ключових слів або фраз у мовленні політика з метою запам'ятовування або посилення їх впливу на аудиторію. Широкий спектр функцій повтору охоплює надання додаткової інформації, виклик певних емоцій, вираження експресивності, забезпечення логічної зв'язності мовлення та підвищення ефективності впливу на адресата.

Повторення може також використовуватися для створення емоційного зв'язку з аудиторією або для створення враження єдності та послідовності в політичному зверненні. Ця стратегія може бути особливо ефективною в сучасних медійних ситуаціях, де повторення може допомогти політику отримати більшу увагу або відповідь від громадськості. Вчені стверджують, що повтор – це один із потужних засобів виділення, а його підсилювально-видільна й емоційно-експресивна функції є провідними. І. Ковальчук зауважує, що повтор реалізує характерологічну, риторичну, фонову функції, а також постає засобом створення іронії та гри слів [11, с. 8]. Згідно із М. Вінтонівом [8], повтор у політичному дискурсі постає в стилістично спрямованому плані, допомагає вести напружений монолог, передає схвильованість мовлення, спонукає до дій тощо. Ця стилістична фігура додає до безпосереднього значення ту експресивність, яка надає йому внутрішнього змісту, роблячи таку побудову вагомою. Можна навести приклади звернення В. Зеленського від 27.04.2024 “...**кожен день** має додавати сили нашій державі. **Кожен день** маємо зміцнювати ті чи інші українські позиції” [22], “**Я дякую** кожному й кожній, хто з Україною! **Дякую** всім, хто в бою, на бойових постах, на бойових завданнях! **Дякую** всім, хто тренує наших воїнів, хто переконує світ бути максимально рішучим ...” [22], **Дякую** вам, хлопці! **Дякую** кожному! [49]. Використання числівників для підкреслення періоду і важливості наголошуваного, наприклад “*За все це ми боремось **802** дні поспіль. **802** дні, коли воля протистоїть мороку, доблесть протидіє терору. **802** дні нашого спротиву, які ...*” [40]. Використання повтору “кожен день” вказує на акцент постійності, регулярності та постійному зусиллі у напрямку зміцнення держави. Це може викликати в слухачів відчуття важливості постійного залучення до справ держави та підкреслити необхідність постійної праці та зусиль для досягнення успіху. Повтор фрази «дякую» вказує на вдячність та визнання тих, хто вносить вагомий внесок у підтримку та захист України.

М. Вінтонів [8] виокремив такі типи повторів:

1. Лексичний повтор – повторення конкретних слів або фраз, що створює ефект підсилення чи акцентування, наприклад: *“Повернеться тишею, спокоєм, квітами замість мін на полях. Повернеться дитячим сміхом замість реву повітряної тривоги. Світло, яке повернеться.... Бог повернеться в Маріуполь”* [49].
2. Фразовий повтор: Повторення цілих фраз або конструкцій, яке може підкреслити важливість чи актуальність ідеї, наприклад: *“Вони вміють перемогати. Вони повинні перемогати”* [34]
3. Синтаксичний повтор: Повторення певної синтаксичної структури у промові, що надає тексту ритму, наприклад: *“Перемагаючи зло вірою. Перемагаючи біду надією”* [26].
4. Семантичний повтор: Повторення ідей або концепцій, що підкреслює їх важливість та актуальність, наприклад: *“ ... і які ще потребують окремої уваги, більшої уваги”* [25]
5. Пронімінальний повтор: Повторення займенників або їхніх аналогів для підкреслення важливості, наприклад: *“Саме тому кожен важливий – кожна нація, кожен лідер”* [48] , *“окупаційний контингент відчував так само – кожного тижня, кожного дня”* [51].
6. Фонетичний повтор: Повторення звуків або фонем, що надає текстові музикальність та експресивність, наприклад: *“Згуртуймося і діймо, ми маємо перемогти!”* [48].

А. Чередніченко стверджує, що у сучасних дослідженнях повтор розглядається як засіб посилення емоційності та експресивності оповіді. Текстові повтори служать для розвитку думки і, відповідно, розвитку семантичного простору тексту. Повтори не тільки скріплюють текст, але і роблять його динамічним [67].

Слід додати, що значення повтору також теоретично обґрунтував О. Потебня, наголосивши на тому, що збільшення частоти вживання того самого слова дає нове значення, об’єктивне чи суб’єктивне. О. Шахматов пов’язував явище повтору з вираженням граматичної семантики, зауваживши, що

повторенням слів у мові можна виражати підсилювальні підвиди недоконаного і доконаного виду [68].

Науковці досліджують промови В. Зеленського до президентства та після. Так, О. Онух та Г. Хейл у своїй книзі «Ефект Зеленського» [21] описують поведінку, характеризують риторику та стилістику президентських промов. і дійшли висновку, що у всіх промовах майже відсутні покликання до української культури, творів нашої літератури — дві цитати Тараса Шевченка і Ліни Костенко, використані в текстах у дні народження поетів [62].

Поряд із повторами вивчаються і ключові слова. Формальним показником ключових слів є повторюваність у тексті. Вони входять до активного словника, при цьому семантична місткість визначається лексичним і художнім значенням [58, с. 400]. Ключові слова – це розряд високочастотної автосемантичної лексики художнього тексту, яка складає його семантичне ядро на лексичному рівні і виступає як вектор інтерпретації художнього тексту [66]. Ключові слова у текстах відрізняються своєрідними рисами, такими як багатозначність, здатність до вираження декількох значень, повторення, що надає виразності, а також їхня важливість не обмежується, а виявляється у багатьох інших текстах із подібною темою. Іноді ці ключові слова стають основою для тексту. С. Форманова виокремлює наступні ознаки ключових слів: багатозначність, повторюваність, додаткова виразність, вживання не лише в межах одного тексту. Ключові слова підсилюють інформативність текстів [66]. Різниця між повтором та ключовим словом полягає в тому, що повтор є конкретною лінгвістичним прийомом, тоді як ключові слова – це терміни або фрази, які мають визначальне значення у межах конкретного дослідження чи тексту. Повтор може включати в себе використання ключових слів, але не обов'язково.

Таким чином, у природі політичного дискурсу повтор є важливою стратегією комунікації, підкреслення важливих ідей, позицій. Ця стратегія включає повтор фраз, слів, прийменників і т.д. з метою підсилення та запам'ятовування. У політичному контексті часто використовуються лексичні, фразові, синтаксичні, семантичні, прономінальні та фонетичні повтори. Кожен з

перерахованих має свої особливості і впливає на сприйняття повідомлення аудиторією.

Висновки до розділу 1

Політичний дискурс включає всі мовні акти, що застосовуються в політичних обговореннях, а також правила публічної поведінки, сформовані на основі існуючих традицій і перевірені практикою. Функції політичного дискурсу – політична пропаганда, переконання та вплив; інструментальна функція, інформативна, функція контролю, прогностична функція.

Експресивність розуміємо як вираження емоцій, почуттів, відношення мовця до висловлення, що увиразнює мовлення та робить комунікацію ефективнішою. У текстів експресивність реалізується різними стилістичними прийомами та засобами, зокрема й повторами.

Багато українських вчених досліджували повтор та політичний дискурс: М. Вінтонів, А. Чередніченко, Ю. Волянська, В. Підгрушний, Ю. Кондратенко, І. Гапеева, С. Єрмоленко та ін. Повтор – це стилістичний прийом, який утворюється через багаторазове використання однорідних мовних одиниць (звуків, складів, слів, фраз, речень) у тексті або його частині. Він служить засобом створення образів та структури тексту, а також для досягнення відповідного виражального чи виражально-зображального ефекту.

РОЗДІЛ 2. ПОВТОР ЯК ЗАСІБ ЕКСПРЕСИВНОСТІ В ПРОМОВАХ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНСЬКОГО

2.1 Характеристика дослідницького корпусу

Було проаналізовано два періоди 24.02.2022 – 24.02.2023 та 25.02.2023 – 24.02.2024 для виявлення повторів як засобів лексичної експресивності В. Зеленського. Усі промови були завантажені з офіційного Телеграм-каналу президента Zelenskiy/Official. У результаті роботи було отримано файли “zelenskyu_posts.txt”, “zelenskyu_posts1.txt”, “zelenskyu1.txt”, “zelenskyu.txt”, “most_common_phrases.txt”, “word_counts”, “most_common_phrases1.txt” та “word_counts1”.

Код програми взаємодіє з Telegram API для отримання повідомлень з вказаного каналу протягом певного періоду. Він фільтрує повідомлення, перевіряючи, чи вони містять український текст, та зберігає їх у файлі. Після цього він аналізує текст на найпоширеніші фрази та повтор слів, щоб зрозуміти тематику та стилістику комунікації українського каналу.

За перший період було завантажено 1253 промов, а за другий – 1515. Загалом, усі промови мають однакову структуру:

1. Вступ: зазвичай включає в себе вітання аудиторії та введення у тему промови;
2. Основна частина: виклад проблеми або ситуації, пояснення позиції або плану дій, аргументація, заклик до дії або зміни;
3. Висновок: включає в себе підсумок виступу, ключові моменти промови, наголошує на важливості змін або дій та завершення словами підтримки або вдячності.

Інтеграція з Telegram API, виявлення мови повідомлень, аналіз частоти слів, візуалізація даних – усі ці аспекти разом роблять цей код унікальним і корисним для збору, аналізу та візуалізації даних з Telegram каналів.

Повтор, як засіб, може виражатися, в тому числі, і в повторенні однакових лексем і це може співвідноситися з ключовими словами.

Розглянемо детальніше роботу коду:

```
import asyncio
from langdetect import detect
import langdetect
async def is_ukrainian(text):
    try:
        if isinstance(text, str):
            return detect(text) == 'uk'
        else:
            return False
    except langdetect.lang_detect_exception.LangDetectException:
        return False
```

Ця частина коду імпортує необхідні модулі та визначає асинхронну функцію `is_ukrainian`, яка перевіряє, чи є переданий текст українською мовою. Функція використовує бібліотеку `langdetect` для визначення мови. Якщо текст є українським ('uk'), функція повертає `True`, в інших випадках — `False`.

```
from telethon.sync import TelegramClient
from telethon.tl.functions.messages import GetHistoryRequest
from datetime import datetime, timedelta, timezone
# Replace the following values with your own
api_id = "
api_hash = "
username = "
channel_username = 'V_Zelenskiy_official'
start_date = datetime(2022, 2, 24, tzinfo=timezone.utc)
end_date = datetime(2023, 2, 24, tzinfo=timezone.utc)
```

Ця частина коду імпортує необхідні модулі для роботи з Telegram API за допомогою бібліотеки `Telethon`. Далі, задаються параметри для підключення до

Telegram: `api_id`, `api_hash`, `username`, а також `channel_username` (назва каналу) та період часу (`start_date` та `end_date`), в межах якого будуть збиратися повідомлення.

```
async def fetch_messages():
    async with TelegramClient(username, api_id, api_hash) as client:
        # Get the channel entity
        channel = await client.get_entity(channel_username)
        # Initialize a list to store messages
        all_messages = []
        # Iterate over all messages in the channel
        async for message in client.iter_messages(channel):
            # Check if the message date is within the specified range
            if start_date <= message.date <= end_date and await
is_ukrainian(message.message) == True:
                all_messages.append(f» {message.message}»)
        # Write all messages to a file
        with open('zelenskyu_posts.txt', 'w', encoding='utf-8') as file:
            for message in all_messages:
                file.write(message + '\n')
# Run the async function
asyncio.run(fetch_messages())
```

Ця частина коду визначає асинхронну функцію `fetch_messages`, яка також підключається до Telegram API за допомогою `Telethon` і виконує асинхронний збір повідомлень з каналу. Всі повідомлення, які відповідають критеріям, зберігаються у списку і потім записуються у файл `zelenskyu_posts.txt`.

```
def is_not_english(text):
    try:
        return detect(text) != 'en'
    except langdetect.lang_detect_exception.LangDetectException:
        return True # If language detection fails, assume it's not English
```

```
# Open the original file for reading and a new file for writing
with open(«zelenskyu_posts.txt», 'r', encoding='utf-8') as r, open('zelenskyu.txt', 'w',
encoding='utf-8') as o:
```

```
    # Iterate through each line in the original file
    for line in r:
        # Check if the line contains non-English text
        if is_not_english(line) and not line.isspace():
            # Write the line to the new file if it's not English
            o.write(line)
```

Цей код дозволяє відфільтрувати рядки з файлу `zelenskyu_posts.txt`, залишивши тільки ті, які не є англійськими, та записати їх у файл `zelenskyu.txt`. Функція `is_not_english` використовується для перевірки, чи рядок не є англійською мовою, використовуючи бібліотеку `langdetect`.

```
from sklearn.feature_extraction.text import CountVectorizer
# Read speech text from the file
with open('zelenskyu.txt', 'r', encoding='utf-8') as file:
    speech_text = file.read()
# Tokenize phrases (n-grams)
vectorizer = CountVectorizer(ngram_range=(2, 5))
X = vectorizer.fit_transform([speech_text])
# Get the most common phrases
phrases = vectorizer.get_feature_names_out()
counts = X.toarray()[0]
# Create a list of tuples containing phrases and their counts
phrase_counts = [(phrase, count) for phrase, count in zip(phrases, counts)]
# Sort the phrases based on counts in descending order
sorted_phrase_counts = sorted(phrase_counts, key=lambda x: x[1], reverse=True)
# Write the sorted phrases and their counts to a file
with open('most_common_phrases.txt', 'w', encoding='utf-8') as file:
```

```
for phrase, count in sorted_phrase_counts:
    file.write(f»{phrase}: {count}\n»)
print(«Most common phrases saved to file.»)
```

Щоб отримати найпоширеніші фрази/слова в тексті промови президента Зеленського, спочатку зчитується текст промови з файлу zelenskyu.txt. Це необхідно для подальшої обробки. Далі використовується CountVectorizer з бібліотеки sklearn.feature_extraction.text для токенизації тексту на n-грами, де n може змінюватися від 2 до 5. Це допомагає виявити важливі фрази або словосполучення у тексті. Отримана інформація про кількість входжень кожної фрази зберігається у векторі X. Після цього отримуються назви фраз (n-грам) та їх кількості в тексті за допомогою методів get_feature_names_out() та toarray(). Фрази та їх кількості об'єднуються у список кортежів phrase_counts. Список phrase_counts сортується за кількістю входжень у зворотньому порядку, щоб найпоширеніші фрази були першими. Нарешті, відсортовані фрази та їх кількості записуються у файл most_common_phrases.txt, де кожен запис містить фразу та кількість входжень, розділені двокрапкою. Після успішного запису виводиться повідомлення про те, що найповторюваніші фрази були збережені у файлі.

```
import re
from collections import Counter
import matplotlib.pyplot as plt
# Function to extract text from a file
def extract_text(file_path):
    with open(file_path, 'r', encoding='utf-8') as file:
        return file.read()
# Function to analyze text and count word frequency
def analyze_text(text):
    # Remove punctuation and convert text to lowercase
    cleaned_text = re.sub(r'[^\w\s]', '', text).lower()
    # Split text into words
```

```

words = cleaned_text.split()
# Count the frequency of each word
word_count = Counter(words)
return word_count
# Function to visualize word frequency data
def visualize_data(words, counts):
    plt.figure(figsize=(10, 6))
    plt.bar(words, counts, color='skyblue')
    plt.title('Top Words in Speech')
    plt.xlabel('Words')
    plt.ylabel('Frequency')
    plt.xticks(rotation=45)
    plt.tight_layout()
    plt.show()
def main():
    # Path to the speech text file
    file_path = 'zelensky.txt'
    # Extract text from the file
    speech_text = extract_text(file_path)
    # Analyze the text to get word frequency counts
    word_count = analyze_text(speech_text)
    # Get the top 60 most common words with more than 3 characters
    top_words = word_count.most_common(60)
    words, counts = zip(*[(word, count) for word, count in top_words if len(word) >
3])
    # Visualize the word frequency data
    visualize_data(words, counts)
    # Create a counter to keep track of all word counts
    all_word_counts = Counter()
    all_word_counts.update(word_count)

```

```

# Sort the words based on their counts in descending order
sorted_word_counts = all_word_counts.most_common()
# Write the sorted words and their counts to a file
with open('word_counts.txt', 'w', encoding='utf-8') as file:
    for word, count in sorted_word_counts:
        file.write(f»{word}: {count}\n»)
# Notify that word counts have been saved to the file
print(«Word counts saved to file.»)
if __name__ == «__main__»:
    main()

```

Цей скрипт призначений для аналізу тексту промови, підрахунку частоти слів та візуалізації результатів. Він починається з імпорту необхідних модулів: `re` для роботи з регулярними виразами, `Counter` з колекцій для підрахунку частоти слів та `matplotlib.pyplot` для створення графіків. Спочатку визначається функція `extract_text`, яка зчитує текст з файлу за вказаним шляхом та повертає його як рядок. Далі йде функція `analyze_text`, яка очищає текст від пунктуації, перетворює його на нижній регістр і розбиває на окремі слова. Після цього за допомогою `Counter` підраховується частота кожного слова. Функція `visualize_data` відповідає за візуалізацію даних. Вона приймає списки слів та їх частот, створює стовпчикову діаграму з використанням `matplotlib.pyplot`, де на осі X розташовані слова, а на осі Y – їх частота. Діаграма налаштовується для кращого відображення, включаючи обергання підписів по осі X для уникнення накладання тексту. Основна частина коду знаходиться в функції `main`. Спочатку вона визначає шлях до файлу з текстом промови та зчитує цей текст за допомогою функції `extract_text`. Потім аналізує текст за допомогою функції `analyze_text`, отримуючи частоту слів. З отриманих даних вибираються 60 найчастіших слів, які мають більше трьох символів, і ці дані передаються функції `visualize_data` для створення графіка. Далі створюється загальний лічильник для всіх слів у тексті, який оновлюється частотами слів з аналізу. Ці дані сортуються у порядку спадання частоти слів і записуються у файл

word_counts.txt. Кожен рядок цього файлу містить слово та його частоту, розділені двокрапкою. Наприкінці роботи програми виводиться повідомлення про успішне збереження даних у файл. Таким чином, цей скрипт дозволяє автоматизувати процес аналізу тексту, визначення найпоширеніших слів та їх візуалізації для подальшого аналізу або презентації.

Загальний опис всього коду

Спочатку код аналізує текст промов президента Зеленського з його Telegram-каналу. Для цього використовується бібліотека telethon, яка дозволяє взаємодіяти з Telegram API. Код зчитує текстові повідомлення з каналу V_Zelenskiy_official у заданому часовому проміжку з 24 лютого 2022 року до 24 лютого 2023 року. Текст повідомлень перевіряється на те, чи написаний він українською мовою за допомогою бібліотеки langdetect. Якщо повідомлення написано українською, воно записується у файл zelenskyu_posts.txt.

Наступний фрагмент коду видаляє з цього файлу всі англійські повідомлення. Для цього спочатку зчитується текст з файлу zelenskyu_posts.txt, а потім перевіряється мова кожного рядка. Якщо рядок не англійською мовою і не є порожнім, він записується у новий файл zelenskyu.txt.

Далі йде аналіз тексту з файлу zelenskyu.txt для визначення найпоширеніших фраз. Використовується CountVectorizer з бібліотеки sklearn.feature_extraction.text, який розбиває текст на n-грами (фрази з 2 до 5 слів) та підраховує кількість входжень кожної фрази. Ці дані сортуються за кількістю входжень, і відсортовані фрази разом з їх кількістю записуються у файл most_common_phrases.txt.

Останній фрагмент коду аналізує текст з файлу zelenskyu.txt для визначення частоти окремих слів. Текст очищується від пунктуації, перетворюється на нижній регістр і розбивається на окремі слова. За допомогою Counter підраховується частота кожного слова. Найпоширеніші слова (довжиною більше 3 символів) візуалізуються за допомогою стовпчикової діаграми (рис. 1-2), створеної з використанням matplotlib.pyplot. Дані про частоту слів також записуються у файл word_counts.txt.

Таким чином, весь процес включає зчитування тексту з Telegram-каналу, перевірку мови повідомлень, видалення англійських повідомлень, визначення найпоширеніших фраз у тексті та аналіз частоти окремих слів з їх подальшою візуалізацією та збереженням результатів у файли.

Далі цей процес повторюється для іншого періоду, використовуючи файли з тими ж назвами, але з доданою цифрою 1 перед розширенням .txt. Тобто, результати зберігаються у файли zelenskyu_posts1.txt, zelenskyu1.txt, most_common_phrases1.txt і word_counts.txt. Повторний аналіз з новим часовим періодом виконується за такими ж кроками.

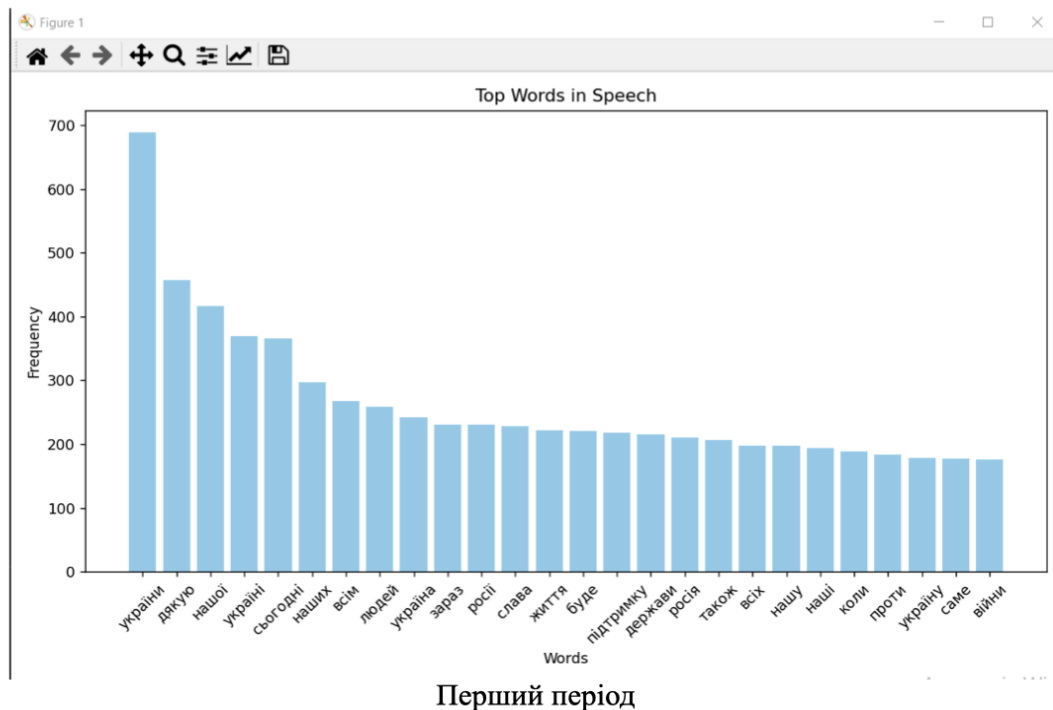
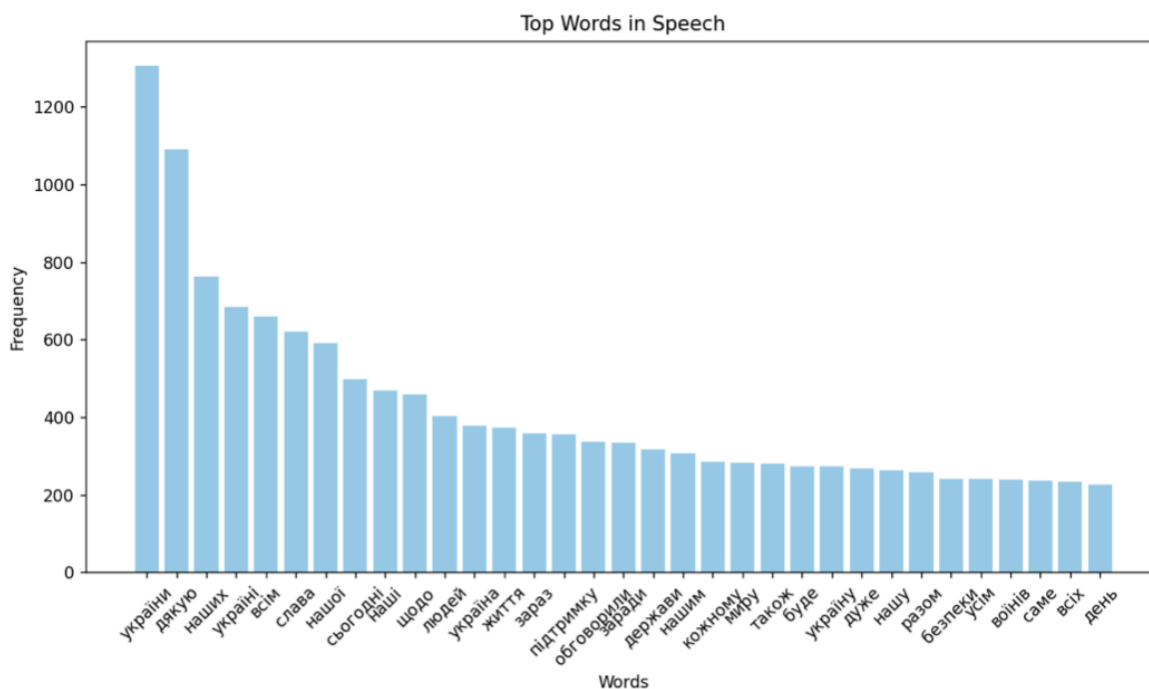

рис.1

Другий період

рис.2

2.2 Аналіз отриманих результатів

У першому аналізованому періоді від 24.02.2022 – 24.02.2023 маємо такі результати. Сполучник “і” зустрічається 2242 разів. Цей сполучник використовується як і для переліку однорідних слів, так і для сполучуваності частин складних речень. Також, сполучник “і” може вживатися як і анафора на початку речення тексту. Наприклад, у зверненні від 18.02.2023 можемо спостерігати дане явище: *“І ми завершимо цю суботу без відключень електрики ... І це чергове підтвердження І, звичайно, усіма нашими воїнами..”* [37].

Найбільш повторюваним іменником є словоформи “Україна” – 242 рази, “Україні” (369), “України” (689), “Україну” (178). Контекст повторюваного слова в промовах може характеризуватися і зверненням від усього народу, і уособленням України, як однієї людини, так і назвою держави, що є найбільш характерним. Наприклад, *“А Україна? Що робить Україна? Не йшла на чужу землю...”* [47]. В аналізованому повторі увагу зосереджена до основного об’єкта

– України. Питальна форма обох речень підкреслює важливість питання, на яке буде дана відповідь. Структура питання-відповідь створює чіткий і логічний перехід до наступного твердження. Лексема “Україні” найчастіше зустрічається у фразі “Слава Україні” (125), якою завершується майже кожна промова. Наступний приклад повтору в реченні: “*Ми вдячні за підтримку **України**, увагу до **України**, солідарність з **Україною**.*” Характерним повторюваним словом є і “сьогодні” – воно повторюється 365 разів. Оскільки президент записує промови кожен день, то це слово теж є найвживанішим, яке вказує на період промови. Середньою за кількістю повторюваності є наступні слова – *людей* (258), *життя* (222), *росія* (210), *держави* (215), *день* (142), *безпеки* (128), *українців* (121), *перемоги* (116), *свободу* (115), *миру* (114), *окупантів* (106) і тд. Наприклад, у зверненні від 17.02.23 “Росія” повторюється близько 6 разів: “**Росія** не просто спалює міста, вбиває людей і краде майно. **Росія** знищує довкілля. **Росія** обстрілює хімічні заводи.” [24], “**День** захисників свободи – річницю... **день** боротьби за свободу та за всі їхні слова... контекст європейської свободи, контекст...” [26], “зокрема нашої формули **миру**, всіх її принципових ... допоможе нам досягти чесного **миру**... готовність реально наближати **мир**”[47]. Даний повтор слова «миру» характеризується як риторичний засіб, що підкреслює основну ідею та ставлення до питання миру. “*Оновлювати стандарти **безпеки**, досягати справедливості... архітектури **безпеки** для України, усієї Європи та світу, нових гарантій **безпеки**” [42]. Повторення цього ключового терміну створює ефект підкреслення і акцентує увагу читача на центральній темі. Крім того, повторення допомагає створити враження послідовності та поєднання різних аспектів безпеки, від стандартів до гарантій, що підсилює ідею ідеї та робить її більш запам'ятовуваною для аудиторії. Найменшу кількість разів серед іменників повторюються лексеми – *відсіч*, *фейк*, *селище*, *церква*, *маріуполець*, *пологовий*, *раб*, *тероборонівець*, *нацгвардієць*, *сестри*, *різниця*, *терор* і тд.*

Найбільш повторюваним дієсловом є “дякую” – 457 слововживань. Зазвичай, кожна промова В. Зеленського починається цим словом, тому воно є

одним із найповторюваніших. Наприклад, *“Дякую всім, хто працює заради України й не дивиться, чи свято, чи вихідні, чи будні! Дякую кожному й кожній, хто воює за Україну! Дякую всім, хто допомагає нашій державі!”* [31], *“Дякую всім, хто працює заради нашої перемоги! Дякую за всю вашу роботу для нашої держави”*[44].

Найбільш повторюваним сполученням слів є *нашої держави* (156), *всім хто* (145), *дякую всім* (142), *те що* (131), *дякую за* (105), *для України* (99), *дякую всім хто* (95) і тд. Наприклад, *“І я дякую всім, хто допомагає нам на цьому шляху до справедливості! Дякую всім, хто допомагає нам рятувати людей і захищати нашу країну!”*[43], *“заради підтримки для нашої держави ... утворення нашої держави”*[31], *“Сказав це під час звернення до учасників ...”*.

Отже, у промовах за період 24.02.2022 – 24.02.2023 найчастіше повторюваними словом є сполучник “і” (2242 рази), який використовується для переліку, сполучення частин речень та як анафора. Найчастіше вживаним іменником є “Україна” та його словоформи (всього 1478 разів). Слово “сьогодні” з’являється 365 разів, що вказує на щоденні промови. Серед прийменників найуживанішими є “на” (1396 разів) та “в”/“у” (2057 разів). Найпоширенішим дієсловом є “дякую” (457 разів), а серед словосполучень – “нашої держави” (156 разів).

У другому періоді 25.02.2023 – 24.02.2024 найповторюванішим іменником є “Україна”: України (1317), Україні (702), Україна (378), Україну (271). Слід зазначити, що лексема зустрічається в кожному тексті. Наприклад, *“Дякую всім, хто б’ється заради України, працює заради України та допомагає!”* [50], *“Усім, хто б’ється заради України, і б’ється стійко, – дякую! Дякую всім, хто дає результат Україні.”* [36]. Також, повтор *“могли зупиняти російських нелюдей і повертати Україні українське[12]”* є прикладом використання паралельної структури в реченні. Паралельна структура, або паралелізм, створює ритм і симетрію, що підсилює основну думку та робить висловлювання більш запам’ятовуваним. У цьому випадку повторювані дієслова *“могли зупиняти”* і *“повертати”* встановлюють чіткий, ритмічний

зв'язок між двома діями. Повтор *“Дякую усім, хто від 24 лютого б’ється і працює, щоб зміцнити Україну! Дякую усім, хто в Україні та разом з Україною. Слава Україні!”*[39] є прикладом риторичного прийому, що підсилює основну ідею та створює емоційний вплив на слухачів. Використання паралельної структури, де кожна частина має схожу граматичну побудову, створює ритмічний і симетричний ефект. *“Я дякую всім, хто в Україні та з Україною!... Слава Україні!”* в даному прикладі речення побудовані так, щоб кожна частина мала схожу граматичну структуру, а повтор сполучника «хто» підкреслює участь конкретних груп людей. Також, доречно навести приклад використання епіфори у реченні, що створює відчуття завершеності і підсилює емоційний вплив: *“чиє життя навіки дало волю для України.. хто зараз у бою за Україну! Дякую кожному і кожній, хто допомагає Україні!”*[35], *“Окупант убиває за сам факт, що ми українці. За одне тільки слово про Україну. За нашу мрію про Україну. За наше життя – життя українців”*[35], *“результат України – це освіта конкретного українця, конкретної українки ”* [33].

Найбільш повторюваним дієсловом є “дякую”. Воно повторюється близько 1101 раз за період. Найчастіше воно зустрічається в кінці промови, коли президент завершує думку і проголошує вдячності. Наприклад, *“Дякую кожному і кожній, хто воює й працює заради України! Особливо відзначу: 47-ма окрема механізована бригада – дякую, хлопці, за ваше просування вперед; воїни нашої 44-ї артилерійської бригади – дякую за влучність!”*[29]. Можна спостерігати, що використання анафори та персоналізації вдячності робить текст більш емоційно насиченим, акцентує увагу на конкретних досягненнях. Найчастіше “дякую” зустрічається у промовах після візиту західних країн із вдячністю про допомогу: *“Дякую, Нідерланди! F16. Проривна домовленість... Дякую, Нідерланди! Дякую, Марку! Дякую усім, хто допомагає...”*[28]. Повторення слова «Дякую, Нідерланди!» на початку кількох речень створює анафоричну структуру, яка підкреслює важливість подяки. *“Дуже дякую вам, хлопці.. Дякую за те, що захищаєте життя всіх наших людей... Дякую вам і*

бажаю вам головного – перемоги!” [59]. У цьому висловлюванні слово «Дякую» повторюється на початку трьох речень, надаючи тексту ритму. “Подякував їм за захист держави, за силу. І дякую вам за шеврони, хлопці! Подякував нашим лікарям, медичним сестричкам.. ”[37], “Я дякую кожному і кожній, хто в бою... Дякую всім, хто захищає наше небо і хто рухає вперед наші позиції на землі. Дякую всім, хто працює...” [27]. У цих висловлюваннях теж використано епіфору, що звертає увагу на кілька ключових аспектів.

Також, дієслово “обговорювати” часто повторюється в текстах – 338 разів. *“Обговорюємо гарантії безпеки для України на шляху в НАТО ... Хочемо обговорити з нашими партнерами всі ці речі. І третє – ми обговоримо сьогодні гарантії безпеки для України на шляху до НАТО.”, “Сьогодні запропонував до обговорення, загальнонаціонального обговорення, основні орієнтири... ”. Цей повтор допомагає створити ефектний, чіткий мовний вислів, спрямований на активізацію обговорення та визначення його ключових аспектів.*

Доцільно згадати про повторюваність займенників – наших (774), нашої (607), наші (467), нашим (316), нашу (269), наша (180), нашого (174), нашій (174), нас (169), нам (141), наш (136), нашими (95). Займенник може використатися для перерахунку однорідних членів речення: *“ Передова, **наш** захист, **наші** активні дії, забезпечення наших воїнів зброєю та снарядами, технікою”[20]. Синтаксично ці дві фрази створюють зв'язок між собою, вказуючи на тісний взаємозв'язок між «нашим часом» і «нашими людьми». Синтаксична роль цього повтору полягає в підсиленні семантичних зв'язків між фразами та наданні їм більшої ваги та емоційного впливу. У наступному прикладі *“І, власне, відвідати **нашу** країну – відвідати ту частину **нашої** Європи, в якій зараз вирішується доля **нашої** Європи”* підкреслюється власність та приналежність, сприйняття цілісності та єдності, повторення займенника «наш» утворює риторичну фігуру, що посилює враження від висловлювання та робить його більш запам'ятовуваним. У майже всіх випадках використання займенників характеризується приналежністю, зосередженням уваги на*

певному об'єкті і зустрічається найчастіше у основній частині або висновках. У прикладі *“Світ чує нашу позицію. Захист і гарантії безпеки, повернення всіх наших територій та всіх наших людей, справедливість і реалізація нашої формули миру...”* [45] повторення займенника «наш» також підкреслює характеризується приналежністю. Це надає висловлюванню особистий та емоційний відтінок.

Найуживанішими словосполученнями в другому періоді є такі: *всім хто* (356) *дякую всім*(353), *слава Україні* (306), *нашої держави* (225), *дякую за* (215), *дякую всім хто* (213), *для України* (205), *слава всім* (169), *наших воїнів* (166), *наших людей* (163), *хто допомагає* (149), *заради України* (117), *дякую вам* (112), *дякую кожному* (107), *нашим воїнам* (105). Наприклад, *“Слава всім, хто б'ється заради України! І дякую всім, хто допомагає!”*, *“Слава всім, хто посилює Україну! Дякую всім, хто б'ється заради”*, *“дякую всім, хто захищає наше небо і хто рухає вперед наші позиції на землі. Дякую всім, хто працює, щоб у”*, *“Слава всім, хто зараз у бою! Слава ... Слава всім, хто ... Слава нашим героям! Слава Україні!”*, *“Слава всім, хто б'ється! Слава всім, хто додає свої сили до сили нашої держави!”*

Отже, в другому періоді спостерігається значна повторюваність вживання різноманітних лексем та фраз, що вказує на важливість та актуальність обговорюваних тем. Найпоширенішим іменником є “Україна”. Повтори займенника «наш» та фраз типу «дякую всім» часто зустрічаються в мовленні, що підсилює відчуття спільності та вдячності. Також, використання риторичних прийомів, таких як анафора та паралельна структура, допомагає створити запам'ятовувані та емоційно насичені висловлювання.

2.3 Види повторів у промовах Володимира Зеленського

У цьому параграфі ми розглянемо види повторів промов В. Зеленського на лексико-стилістичному та синтаксичному рівнях.

Проаналізуємо для початку повтори на синтаксичному рівні. Узявши до уваги звернення президента від 24.02.2023 [53] можна виокремити кілька характерних прикладів:

1. Використання зворотів з однаковим синтаксичним зв'язком: *“рік тому в цей день» / «рік після повномасштабного вторгнення»*», *“ми стали одним великим військом» / «ми стали одним цілим”* , *«ми вистояли» / «ми не зазнали поразки»*.
2. Повторення речень з однаковою структурою: *“Ми не злякалися, не зламалися, не здалися.”*, *“Ми зробимо все, щоб Україна повернулась. А всім, хто зараз вимушено перебуває за кордоном: ми зробимо все, щоб ви повернулися до України. Щоб це стало можливим.”*
3. Повторення фраз з однаковим синтаксичним відмінком: *“наші захисники та захисниці» / «наші сили безпеки й оборони”*.
4. Однією із найважливіших функцій і характеристик повтору є зосередження уваги читача чи слухача через використання і підсилення ключових слів. Прикладом для повтору та експресивності на синтаксичному підрівні може слугувати окличне речення, наприклад: *“...довести відданість словам «**Ніколи знову!**». Аби «**Ніколи знову!**» знову було актуальним”* [54].
5. Нанизування однорідних слів: *“ Їх не зупиняють заклики, резолюції, напівсанкції ”* [54].
6. Нанизування конструкцій: *“Загнати в підвал ціле село, а далі – ще одне, інше, а далі – усю Україну, а врешті загнати в підвал цілий світ”* [54].

На лексичному рівні повтори можуть надати тексту звучання ритму, акцентувати увагу на певних думках чи ідеях, а також зробити виступ більш запам'ятовуваним та ефективним. Розглянемо деякі приклади на практиці:

1. Тавтологія: *“наближаємо **новий день нової перемоги**”* [54], *“...**однакові** жахи, злочини **однакових** нелюдів”* [54].

2. Анафора: *“Саме такий вигляд сьогодні мають наші береги. Саме так сьогодні ми відчуваємо Бога, який захищає нас руками наших воїнів. Саме так ми бачимо заступництво небесних сил, втілене ”* [6], *“Нові візити в Україну наших партнерів. Нові безпекові угоди для нашої держави й життя загалом у Європі”*[6], *“...в цей великий день у цьому великому місці”* [6].
3. Синекдоха: *“Дякую за кожну збиту ракету, за кожен збитий «шахед».*

Прикладом фразових повторів з негативним забарвленням можна вважати такий: *“З Президентом ЕРДОГАНОМ обговорили і ситуацію в нашому Чорноморському регіоні, агресію проти України, агресію проти глобальної безпеки, і ситуацію на Близькому Сході. І дуже важливо захистити мирних людей, дуже важливо не допустити розгортання нових масштабних гуманітарних криз, важливо діяти разом, щоб найшвидше повернути повну силу міжнародному праву”*[4]. Повторення фраз «дуже важливо» підкреслює нагальність, додає сили та переконливості до висловлювання.

Однією із фігур експресивного синтаксису та повтору є риторичні питання. Риторичні питання мають за мету не отримати конкретну відповідь, а звернути увагу на певні думки або ідеї, підкреслити їхню важливість або привернути увагу до певної проблеми. Вони можуть бути ефективним засобом для створення драматичного ефекту та враження на аудиторію. Наприклад, *“Хіба сили світу не вистачить, щоб зупинити зло, щоб зупинити війну?”* [32], *“Що об’єднує всіх вас? Що об’єднує всіх нас?”* [46]. Також, тут присутня і емоційність. Експресивність цих риторичних питань полягає в їхній загостреній силі й виразності. Вони викликають роздуми і відчуття, акцентуючи увагу на тих аспектах, які є найважливішими у даному контексті. Цікавим прикладом є *“Бажати сьогодні чудес? Українці вже давно творять їх самі. Бажати справжніх друзів? Ми вже достеменно дізналися, хто ними є. Бажати щирого кохання? За цей рік ми відчули його сильно як ніколи. Бажати віри та надії? Обидві вже давно – в ЗСУ. Бажати домашнього затишку? Він там, де ми й*

наші близькі. **Бажати** світла? Воно – в кожному з нас, навіть коли немає електрики. **Бажати** пригод і подорожей? Зараз українці отримали їх аж занадто багато» [63]. Цей лексичний прийом полягає у використанні послідовності риторичних питань, кожне з яких починається з фрази «Бажати...?» Це створює ефект риторичного піднесення, який підсилюється за допомогою паралельної структури речень.

Антитеза – це висловлювання, що містить два протилежних елементи або ідеї. Цей стилістичний прийом дозволяє нам виявити яскравий контраст між цими елементами, підкреслити їхню різноманітність або протиріччя, що в свою чергу, збагачує змістовне навантаження тексту [69]. В. Зеленський часто у своїх промовах використовує цей прийом, адже він зосереджує увагу на протилежностях, що здійснює вплив на громадськість. Наприклад, *“За свою історію Київ бачив різні підлості від загарбників. **Пережив** їх усіх – **переживе** і рашистів. Жодного з них тут не буде!”*[30]. Протиставлення «бачив різні підлості» і «пережив їх усіх», підкреслюючи стійкість Києва перед обличчям ворогів. Також, антитеза утворюється і на синтаксичному рівні, а не лише за допомогою лексичних протиставлень. Наприклад, *“Нашу землю засівали кулі й снаряди, але жоден ворог не зміг пустити тут коріння. Нашими полями їздили ворожі колісниці й танки, але це нікому не приносило плодів. У нашому небі літали ворожі стріли й ракети, але нікому не дано затьмарити нашу блакить”*[55].

Дослідники зазначають, що «паралелізм може створювати повторення структури на будь-якому рівні, завдяки однотиповій побудові взаємно вимірюваних відрізків речення, які є членами цього речення та виражені однаковими частинами мови та які мають однакові граматичні форми» [16]. Синтаксичний паралелізм трактується як конструкція, яка складається з двох чи більше суміжних ідентичних структур, зверх фразових єдностей, абзаців, що слугує для внутрішнього закріплення тексту як ритміко-синтаксичного явища. Воно поєднує у собі прийоми та моделі ритмічної та синтаксичної побудови як одного із синтаксичних прийомів образотворчості [61, с.107]. Наприклад, «**Ми**

європейці, а отже, ми вільні. Ми європейці, а отже, ми цінуємо мир. Ми європейці, а отже, ми діємо на 100% наших сил, коли треба захищати наш спосіб життя.» У цьому уривку використано синтаксичний паралелізм, який полягає в повторенні однакової граматичної структури в послідовних реченнях. Структура кожного речення є однаковою, що створює ритм і підсилює смислове навантаження. *«Отже, головні результати за ці дні: нова зброя для України, шана до українців, і нашу перемогу вдалося зробити ближчою. І ми ще додамо підтримки! Слава всім, хто у бою заради нашої держави! Слава всім, хто допомагає нам постійно! Слава всім, хто тренує наших бійців!».* Ритмічне повторення та наголошення на славі для різних груп людей підвищує емоційний вплив на читача або слухача, викликаючи почуття гордості і вдячності. Паралельна структура підкреслює єдність дій і зусиль різних груп людей, всі з яких роблять внесок у боротьбу і перемогу України: *«Обов'язково у максимальній єдності, зберігаючи максимальну принциповість для захисту наших спільних цінностей та максимально швидко виконуючи оборонні домовленості – всі разом в Україні, в Європі, у світі, – зможемо не дати Росії затягнути війну і відновимо нормальний справедливий мир»* Цей паралелізм підсилюється повторенням слова «максимально» або його варіацій у трьох частинах фрази, що створює ритмічний ефект і наголошує на необхідності досягнення максимальних результатів у різних аспектах.

Анафора – це мовна категорія, що використовується для позначення способу вираження посилання на попередній текст, об'єкт або ідею. Такі посилання можуть бути виражені різними мовними засобами, такими як займенники, прийменники, дієслова, іменники та інші. Анафора є частиною мови, що вивчається в рамках синтаксису, морфології та семантики [7]. Анафора функціонує як злиття висловлювань різного змісту в єдину синтаксичну одиницю, підпорядковану вираженню експресії. *“Вигнали нацистів з Луганська, вигнали нацистів з Донецька, звільнили від окупантів Херсон, Мелітополь, Бердянськ. Вигнали нацистів із Ялти, Сімферополя, Керчі й усього Криму. Звільнили від нацистів Маріуполь...”* Цей уривок має яскраво

виражену експресивність завдяки використанню паралелізму і ритмічних повторів. Використання таких слів, як «вигнали» і «звільнили», несе сильний емоційний заряд, що має вплив на читачів. Експресивність цього уривку досягається завдяки ритмічному повторенню синтаксичної структури, наголошенню на конкретних діях і досягненнях, емоційному забарвленню дієслів та використанню списку визволених міст. Це робить текст динамічним, емоційно насиченим і переконливим. *“Те, що робить людей людьми. Те, що робить людяність сильнішою. Те, що оберігає й крізь час поширює наш досвід – кожного й кожної, усього нашого народу, усієї нашої України, усієї нашої Європи, усього нашого людства”* [38]. У цьому висловлюванні експресивність виявляється через використання повторень та великої кількості іменникових відношень, що підсилюють емоційне звучання та відчуття важливості досвіду та людяності. Автор використовує повтори фраз «Те, що», які створюють емоційну напругу та підкреслюють значущість кожного згаданого аспекту.

Слід додати про взаємодію ключових слів та повторів, що посилюють ефективність комунікації. Ключові слова слугують основними концепціями або термінами, які визначають основну ідею тексту. Повторення цих ключових слів допомагає закріпити їхню значущість у свідомості читача, роблячи їх більш помітними та більш запам'ятовуваними. Окрім того, повтор дозволяє підкреслити важливість цих понять і показати, наскільки вони важливі для спікера. Такий підхід може зробити текст більш переконливим і ефективним у сприйнятті аудиторією. Наприклад, *«Вигнали нацистів з Луганська, вигнали нацистів з Донецька... Вигнали нацистів із Ялти, Сімферополя, Керчі й усього Криму. Звільнили від нацистів Маріуполь...»* тут повторення слова «вигнали» створює ритмічну структуру, а ключові слова «нацистів», «Маріуполь» та інші конкретизують об'єкт, на який робиться посилення. У наступному прикладі *«Те, що робить людей людьми. Те, що робить людяність сильнішою...»* фраза «те, що робить» повторюється для підкреслення важливості певних якостей та ідей, а ключові слова «людей» та «людьми», які повторюються для підкреслення важливості певних якостей та ідей, таких як людяність і

спільнота. Ці слова визначають основну тему речення і становлять основу для повторення, що робить їх центральними в контексті висловлення. Можна сказати, що у всіх аналізованих текстах використання ключових слів і повторів спільно сприяє створенню чіткого, зрозумілого та переконливого комунікативного висловлення. Крім того, промови Зеленського відзначаються активним використанням слів, пов'язаних з ключовими темами та проблемами, що є важливими для суспільства, такими як «Україна», «війна», «держава», «відновлення», «безпека», «свобода», «терор», «агресія».

У промовах ми спостерігаємо використання різноманітних мовних засобів, спрямованих на посилення емоційного висловлення думок та поглядів. Починаючи з лексичної експресивності, президент керує словами та висловами, які не лише передають смислове значення, але й мають велику емоційну вагу. Також слід зазначити використання риторичних питань як ефективного засобу для залучення уваги читача та підкреслення важливих аспектів. Крім того, використання паралельної структури та повторів допомагає підкреслити певні ідеї та роздуми.

Спираючись на отримані результати, можна зробити висновок, що у промовах Володимира Зеленського повторення найчастіше виявляються на лексичному рівні. Це означає, що у промовах президента України часто повторюються конкретні слова або фрази, які надають висловлюванню ефективності та запам'ятовуваності. Такий стиль мовлення може бути використаний для акцентування ключових ідей, підкреслення важливості певних аспектів.

Таким чином, використання різноманітних мовних засобів дозволяє авторові створити емоційно насичений та переконливий текст, спрямований на активізацію уваги та враження на аудиторію

2.4. Експресивність промов Зеленського та вплив на слухачів

Українські дослідники І. Добенко, О. Прокоф'єва, Д. Одерій та Н. Волкова у своїй спільній роботі виділили кілька ключових аспектів дискурсу у комунікаційних стратегіях та експресивності Володимира Зеленського:

1. Конструювання ідентичності: дискурс Зеленського часто спрямований на створення позитивного образу, підкреслення національної ідентичності та привернення уваги до себе як до лідера, здатного вирішувати проблеми.
2. Взаємодія з громадою: це включає використання дискурсу для встановлення зв'язку з громадою, врахування громадських настроїв та подолання бар'єрів у спілкуванні між лідером і населенням.
3. Керування сприйняттям: Зеленський використовує дискурс для формування позитивного сприйняття, акцентування на досягненнях та успіхах своєї лідерської ролі, а також для управління кризовими ситуаціями, зменшуючи вплив негативних подій і пропонуючи свою інтерпретацію ситуації.
4. Засоби комунікації та мовленнєва стратегія: це передбачає використання різних каналів комунікації, таких як медіа і соціальні мережі, для досягнення різних аудиторій та контролю за комунікацією в реальному часі. Також важливою є емоційна виразність, яка допомагає посилити вплив на громадськість через звернення до емоцій та почуттів.
5. Публічна дипломатія: Міжнародна риторика, яка включає використання дискурсивних елементів для побудови позитивного міжнародного образу та підтримки зовнішньополітичних ініціатив.
6. Активна участь у громадському діалозі: це передбачає відкритість та прозорість. Зеленський використовує дискурс для висвітлення своїх позицій та рішень, а також для слухання громадської думки та реагування на неї [15, с. 588-589].

У промовах Володимира Зеленського використання різноманітних прийомів експресивності, таких як анафора, риторичні питання, антитеза,

синтаксичний паралелізм, в основі яких лежить повтор, має значний вплив на аудиторію. Він виявляється у таких функціях повторів:

1. Активізація уваги: використання риторичних фігур, які створюють ритм та мелодію мовлення, допомагає привернути увагу аудиторії. Наприклад, повтори допомагають увиразнити ключові моменти в промові, що привертає увагу слухачів: *“Дякую, Нідерланди! F16. Проривна домовленість... Дякую, Нідерланди! Дякую, Марку! Дякую усім, хто допомагає...”*[28]
2. Підсилення емоційного звучання: використання повторів дозволяє виділити контраст між ідеями, що залучає емоційний вираз. Це може викликати зацікавленість, захоплення або навіть захоочення у слухачів: *“За свою історію Київ бачив різні підлості від загарбників. **Пережив** їх усіх – **переживе** і рашистів. Жодного з них тут не буде!”*[30].
3. Переконаливість і запам'ятовуваність: повторення ключових слів та фраз допомагає закріпити ідеї в увазі аудиторії, роблячи їх більш запам'ятовуваними. Це може підвищити ефективність комунікації та переконати слухачів у важливості висловлюваних ідей: *“Оновлювати стандарти **безпеки**, досягати справедливості... архітектури **безпеки** для України, усієї Європи та світу, нових гарантій **безпеки**”* [42].
4. Створення емоційного зв'язку: використання риторичних питань спонукає слухачів задуматися над певними ідеями або проблемами, що може підвищити їхню емоційну відповідь і сприйняття інформації: *“**Що об'єднує всіх вас? Що об'єднує всіх нас?**”* [46].

Отже, використання риторичних фігур, таких як анафора, риторичні питання, антитеза, синтаксичний паралелізм та інші, в основі яких лежить повтор як засіб експресивності, суттєво впливає на аудиторію, викликаючи зацікавленість, активуючи емоційну відповідь та зміцнюючи запам'ятовуваність ідей. Аналіз експресивних прийомів у промовах Володимира Зеленського підтверджує їхню значущість у формуванні позитивного сприйняття лідера,

встановленні емоційного зв'язку з аудиторією та досягненні комунікативних цілей.

Висновки до розділу 2

Для промов В. Зеленського характерна експресивність як на синтаксичному, так і на лексичному рівнях. Варто зазначити, що лексична експресивність трапляється частіше. Лексика аналізованих промов багата та різноманітна, однак повторення окремих слів та фраз робить мовлення більш виразним та переконливим. Президент використовує слова, які не просто передають значення, а й мають значну емоційну вагу. Синтаксичні засоби зосереджують увагу на ключових моментах і підсилюють ефективність комунікації.

У першому періоді (24.02.2022 – 24.02.2023) найчастіше вживаним іменником є «Україна» у різних словоформах (всього 1478 разів). Слово «сьогодні» з'являється 365 разів, що вказує на щоденні промови. Найповторюванішим дієсловом є «дякую» (457 разів), а серед словосполучень – «наша держава» (156 разів). У другому періоді теж спостерігається значна повторюваність у вживанні різноманітних лексем та фраз. Найчастотнішим іменником залишається лексема України (1317).

Використання анафори, риторичних питань, антитези, синтаксичного паралелізму, в основі яких лежить повтор як засіб експресивності, підсилює емоційне звучання мовлення і забезпечує активне залучення уваги слухачів. Повторення ключових слів та фраз сприяє закріпленню ідей у свідомості аудиторії, тоді як риторичні питання стимулюють її емоційну відповідь і сприйняття інформації. Ці прийоми допомагають створити емоційний зв'язок між спікером і слухачами та роблять його промови більш переконливими та запам'ятовуваними.

ВИСНОВКИ

У процесі написання дипломної роботи було досліджено структурні та семантичні особливості повторів як засобів експресивності в промовах Володимира Зеленського. Матеріалом дослідження стали промови В. Зеленського двох періодів: 24.02.2022 – 24.02.2023 та 25.02.2023 – 24.02.2024, звантажені з офіційного телеграм-каналу президента. Результати аналізу дозволяють зробити такі висновки:

1. Політична промова є важливим жанром політичного дискурсу та інструментом формування й підтримання іміджу політика, впливу на суспільство та досягнення соціальних і політичних цілей через ретельно сплановані мовленнєві стратегії та тактики.

2. Експресивність у політичних текстах досягається не просто використанням емоційно забарвленої лексики чи висловленням емоцій, почуттів та оцінок, а реалізується через використання стилістичних засобів, які підсилюють виразність мовлення. Використання таких засобів робить текст більш ілюстративним, акцентує увагу читача та сприяє реалізації авторського задуму. Стилiстичні прийоми, такі як еліптичні конструкції, анафора, епіфора, антитеза, риторичні питання та інші, в основі яких лежить повтор, є ключовими для реалізації експресії.

3. Повтор – це художній прийом, який виявляється у повторенні однакових звуків, слів, фраз тощо. Повтори в текстах можуть використовуватися для посилення впливу мовця, передачі різної модальності дії, а також для оформлення абзаців та композиційного членування тексту. Вони встановлюють асоціативні зв'язки між об'єктами зображення, опису та промови, пов'язаних тематично. Повтор у політичному дискурсі передає схвильованість, спонукає до дій та додає експресивності.

4. Експресивність промов президента на лексичному рівні мови досягається постійним збагаченням словника новими лексемами, повторенням змістово важливих або емоційно забарвлених слів. Синтаксична експресивність

проявляється через окличні речення, нанизування слів та конструкцій, повторення звертань, анафору, антитезу, паралелізм тощо. Часте використання питальних форм, окличних речень у поєднанні з повторами сприяє залученню уваги слухачів та акцентуванню важливих моментів.

5. Аналіз 1253 промов першого періоду (24.02.2022 – 24.02.2023) засвідчив, що найбільш вживаним іменником є *Україна* у різних відмінкових формах, що підкреслює фокус промов на національній ідентичності та державі. Цей іменник використовується в різних контекстах, включаючи звернення від імені народу та персоніфікацію країни. Інші часто вживані слова: *сьогодні, люди, життя, Росія*. Повторення цих слів допомагає підкреслити важливі теми та створити емоційний відгук. Найчастіше вживаним дієсловом є *дякувати* в теперішньому часі 1 особи однини. А найчастотніший займенник – *наш*. Аналіз 1515 промов другого періоду (25.02.2023 – 24.02.2024) підтвердив зауважені раніше тенденції.

6. Повтор як засіб експресивності допомагає В. Зеленському у таких ключових аспектах: конструювання ідентичності, взаємодія з громадою, керування сприйняттям, емоційна виразність, публічна дипломатія та активна участь у громадському діалозі. Дослідження різноманітних засобів вираження експресивності в мовленні дозволяє краще розуміти механізми формування комунікативних стратегій і тактик підсилення емоційних та змістових вражень від промов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акінчиць Н. Політичний дискурс як об'єкт наукового аналізу. *Політичний дискурс як об'єкт наукового аналізу*. 2007. Випуск 107. с. 72-76 URL: <http://surl.li/tzxzd>
2. Анафора в українській та китайській мовах: порівняльно-типологічний аспект. [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/tzxsxn>.
3. Бойко Н. Семантична основа лексичної експресивності. *Лінгвістичні студії*. 2016. Випуск 4. с.39-54 URL: <http://surl.li/tzxzpr>
4. Володимир Зеленський: «Наші воїни зробили цей тиждень дуже потужним для України» [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/uavprk>
5. Волянчук І. О. Політичний дискурс в умовах російсько-української війни: лінгвістичний аспект. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Випуск 23. Том 1. URL: <http://surl.li/uavprg>
6. Федчик К. Відтворення експресивних засобів політичних промов. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/62001/1/Диплом%20Федчик.pdf>.
7. Вінтонів М. О. Актуальне членування речення і тексту: формальні та функційні вияви: монографія. Донецьк: ДонНУ, 2013. 328 с.
8. Вінтонів М. Повтор як засіб експресивізації в політичному дискурсі. *Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології*. – 2019. – Вип. 8(1). С. 159-169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppsf_2019_8%281%29__28
9. Гапеева І. Комунікативна лінія ідіом ділового спілкування в англomовному дискурсі. *Вісник Маріупольського державного університету*. 2017. Випуск 16. URL:<http://surl.li/tzxtg>
10. Експресія [Електронний ресурс]. URL:<http://surl.li/tzxtq>.
11. Єрмоленко С. Експресивний потенціал української мови в листах-розмовах Тараса Шевченка. *Українська мова*. 2017. – URL:<http://surl.li/tzxte>

- 12.Звернення Володимира Зеленського наприкінці 725-го дня війни. URL:
<https://myrnograd-rada.gov.ua/news/128850-zvernennia-volodimira-zelenskog-o-naprikinci-725-go-dnia-viini>.
- 13.Коваль Т. Л. Експресиви як безпосередній засіб репрезентації. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2011. Випуск XXIV. Частина 2.URL:
<http://surl.li/uavrc>
- 14.Ковальчук І.Ю . Повтор і його функції в тексті : дис... канд. філол. наук., 2004. 149 с.
- 15.Комунікація президента України Володимира Зеленського в контексті війни:сутність і формати (на прикладах 2023 року) І. Добенко, О. Прокоф'єва, Д. Одерій, Н. Волкова. *Журнал « Наукові інновації та передові технології»*. URL: <http://surl.li/uavrj>
- 16.Кондратенко Ю. Лінгвістичні стратегії переконання у промовах військового періоду Володимира Зеленського та особливості їх відтворення у перекладі. [Електронний ресурс] URL:
<https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/61999/1/Диплом%20Лубенська.pdf>.
- 17.Лукіна Л. Політичний дискурс: сутність та особливості застосування. *Політичний дискурс: сутність та особливості застосування*. 2021. Випуск 2. с. 75-80
URL:<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/12031/1/Lukina%20Liudmyla.pdf>.
- 18.Маліновський Є. Ф. Повтор у тексті в світлі нових парадигм.
[Електронний ресурс] URL: <http://eprints.zu.edu.ua/862/1/04mefsnp.pdf>.
- 19.Мелкумова Т. В. Синтаксичні засоби в системі виражальних засобів.
[Електронний ресурс] URL:<http://surl.li/tzxtv> .
- 20.Мирноградська територіальна громада. URL:
<https://myrnograd-rada.gov.ua/news/52570-proviv-stavku-pitannia-osevidni-peredova-nas-zaxist-nasi-aktivni-diyi-zabezpecennia-nasix-voyniv-zbrojeiu-ta-spariadami>.
21. О. Онух, Г. Генрі. Ефект Зеленського.2024.416 с.

- 22.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/ukrayini-treba-shonajmenshe-7-sistem-patri-ot-zvernennya-prez-90601>.
- 23.Офіційне інтернет-представництво. URL:<http://surl.li/tzxul> .
- 24.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/agresor-zavzhdi-maye-progravati-i-kozhna-derzhava-u-sviti-po-81065>.
- 25.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/chotiri-prioriteti-ppo-suchasna-artileriya-da-lekobijnist-i-s-90485>.
- 26.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/cogo-tizhnya-nam-vdalosya-suttyevo-posiliti-rishuchist-partn-80373>.
- 27.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/do-krayin-velikoyi-simki-iz-yakimi-mi-vch-ora-pogodili-garant-84329>
- 28.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/domovleno-pro-postachannya-v-ukrayinu-velikoyi-partiyi-brono-85297>.
- 29.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/domovleno-pro-postachannya-v-ukrayinu-velikoyi-partiyi-brono-85297>.
- 30.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/kiyiv-ta-vsi-nashi-mista-vsya-ukrayina-postavit-krapku-v-ist-83213>.
- 31.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/na-donbasi-situaciya-vazhka-ya-dyakuyu-nashim-hlorcyam-yaki-80081>.

32. Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/nasha-z-vami-yednist-maye-j-mozhe-zupiniti-zlo-vistup-prezid-86193>.
33. Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/nashimi-uspahami-tiskom-ta-patriotami-mi-vidpovidatimemo-ros-83229>.
34. Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/nashi-voyini-vmiyut-peremagati-ale-voni-potrebuyut-vashoyi-d-90589>.
35. Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/okupant-ubivaye-za-sam-fakt-sho-mi-ukrayinci-za-odne-slovo-p-81473>.
36. Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/osobliva-uvaga-harkivshini-trivayut-zhorstoki-oboronni-boyi-90849>
37. Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/postupovo-vijna-povertayetsya-na-teritoriyu-rosiyi-i-ce-nemi-84621>
38. Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/potribna-povna-deokupaciya-zaporizkoyi-ares-bud-hto-hto-zaply-83753>.
39. Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/pracyuyemo-shob-dodati-bilshe-efektivnost-i-nashim-mobilnim-v-88905>.
40. Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/privitannya-prezidenta-ukrayini-z-velikodnem-90709>.
41. Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-z-elenskogo-na-zasidan-73809>.

- 42.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/proshu-poshiryuvati-u-vashih-krayinah-pravdu-pro-vijnu-ta-do-90521>.
- 43.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/rosiya-povinna-vidpovisti-za-kozhnu-znishenu-ukrayinsku-rodin-80469>.
- 44.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/shodnya-vi-mayete-vidchuvati-sho-vid-vas-hoyi-roboti-zalezhit-80041>.
- 45.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/u-hirosimi-ukrayina-bula-pochesnim-uchasnikom-roboti-velikoy-83093>.
- 46.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/vas-obyednuye-spilnij-vibir-visoka-vidpovidalnist-vidvaga-ti-83761>.
- 47.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/vilnij-svit-maye-vse-neobhidne-shob-zupiniti-rosijsku-agresi-80305>.
- 48.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-zi-shorichnim-poslannям-do-verhovnoyi-rad-80113>.
- 49.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/vitannya-prezidenta-pracivnikam-centru-specialnih-operacij-s-83757>.
- 50.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/yednist-maye-proyavlyatisya-ne-lishe-v-dumkah-i-slovah-j-u-d-89101>.
- 51.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/za-cej-tizhden-rosijski-teroristi-zastosuvalimajzhe-190-rak-89833>.

- 52.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/zrivati-rosijski-nastupalni-zadumi-ce-zaraz-zavdannya-nomer-90841>.
- 53.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-lyutij-81213>.
- 54.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-z-nagodi-dnya-pamyati-ta-pere-90749>.
- 55.Офіційне інтернет-представництво. URL:
<https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-z-nagodi-dnya-peremogi-nad-na-74925>.
- 56.Павлюченко К.Функції лексичних повторів у текстах сучасної німецькомовної прози. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. № 39. Том 2 URL: <http://surl.li/uavsl>
- 57.Парадигматична класифікація синтаксичного експресивного явища повтору. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. URL:<http://surl.li/tzxtb> .
- 58.Пахолок З. Гносеологічний і онтологічний статус категорії повторюваності: мовний та мовленнєвий акт. Луцьк, 2013, 679 с.
- 59.Президент України Володимир Зеленський: «Стабілізаційний пункт, який надає допомогу пораненим захисникам на Бахмутському напрямку.»URL:
<https://podilska-gromada.gov.ua/news/1692078739/>.
- 60.Підгрушний В. А. Особливості політичного дискурсу в сучасній лінгвістиці. 2015. – URL: <http://surl.li/tzxrf>
- 61.Сазикіна Т. П. Експресивні особливості політичного паралелізму в публічних виступах політиків (на матеріалі англійської, французької та української мов). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. № 45. Том 1. URL:
http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v45/part_1/28.pdf.

62. Скільки Зеленського в «Ефекті Зеленського»? URL:
<https://www.istpravda.com.ua/columns/2023/01/6/162256/>.
63. «Сьогодні лише одне бажання»: Зеленський привітав українців з
прийдешнім Новим роком. URL:
[https://glavcom.ua/country/politics/sohodni-lishe-odne-bazhannja-zelenskij-pri-
vitav-ukrajintsiv-z-prijdeshnim-novim-rokom-899167.html](https://glavcom.ua/country/politics/sohodni-lishe-odne-bazhannja-zelenskij-pri-
vitav-ukrajintsiv-z-prijdeshnim-novim-rokom-899167.html).
64. Повтор. Тлумачний словник. URL:
[https://slovnuk.ua/index.php?swrd=%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%82%
D0%BE%D1%80](https://slovnuk.ua/index.php?swrd=%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%82%
D0%BE%D1%80).
65. Україна стає сильнішою разом із нашою українською освітою, —
Зеленський під час виступу з нагоди річниці заснування Київського
політехнічного інституту ім. Сікорського (фото, відео). URL:
<http://surl.li/tzxsy> .
66. Форманова С. В. Ключові слова як вектор інтерпретації художнього
тексту. URL: <http://surl.li/tzxse>
67. Чередніченко А. Повтори як засіб сугестії тексту. URL:
<https://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/91/80>.
68. Чернишова Т. Політичний дискурс президента Володимира Зеленського:
стратегії & тактики мовленнєвого впливу (на матеріалі виступів першого
року президенства). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана
Франка*. Серія «Філологія», 46, 147–156. URL: <http://surl.li/tzxug>.
69. Що таке антитеза: розкриваємо суть для поглибленого розуміння мови.
URL:
[https://rd168.com.ua/shho-take-antiteza-rozkrivaemo-sut-dlja-pogliblenogo-roz-
uminnja-movi/](https://rd168.com.ua/shho-take-antiteza-rozkrivaemo-sut-dlja-pogliblenogo-roz-
uminnja-movi/).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Код програми

```
import asyncio
from langdetect import detect
import langdetect
async def is_ukrainian(text):
    try:
        if isinstance(text, str):
            return detect(text) == 'uk'
        else:
            return False
    except langdetect.lang_detect_exception.LangDetectException:
        return False
from telethon.sync import TelegramClient
from datetime import datetime, timezone
# Replace the following values with your own
api_id = ''
api_hash = ''
username = ''
channel_username = 'V_Zelenskiy_official'
start_date = datetime(2022, 2, 24, tzinfo=timezone.utc)
end_date = datetime(2023, 2, 24, tzinfo=timezone.utc)
async def fetch_messages():
    async with TelegramClient(username, api_id, api_hash) as client:
        # Get the channel entity
        channel = await client.get_entity(channel_username)
        # Initialize a list to store messages
        all_messages = []
        # Iterate over all messages in the channel
        async for message in client.iter_messages(channel):
            # Check if the message date is within the specified range
            if start_date <= message.date <= end_date and await
is_ukrainian(message.message) == True:
                all_messages.append(f'{message.message}')
        # Write all messages to a file
```

```

with open('zelenskyy_posts2.txt', 'w', encoding='utf-8') as file:
    for message in all_messages:
        file.write(message + '\n')
# Run the async function
asyncio.run(fetch_messages())
def is_not_english(text):
    try:
        return detect(text) != 'en'
    except langdetect.lang_detect_exception.LangDetectException:
        return True # If language detection fails, assume it's not English

# Open the original file for reading and a new file for writing
with open("zelenskyy_posts2.txt", 'r', encoding='utf-8') as r, open('zelenskyy2.txt',
'w', encoding='utf-8') as o:
    # Iterate through each line in the original file
    for line in r:
        # Check if the line contains non-English text
        if is_not_english(line) and not line.isspace():
            # Write the line to the new file if it's not English
            o.write(line)

from sklearn.feature_extraction.text import CountVectorizer
# Read speech text from the file
with open('zelenskyy2.txt', 'r', encoding='utf-8') as file:
    speech_text = file.read()
# Tokenize phrases (n-grams)
vectorizer = CountVectorizer(ngram_range=(2, 5))
X = vectorizer.fit_transform([speech_text])
# Get the most common phrases
phrases = vectorizer.get_feature_names_out()
counts = X.toarray()[0]
# Create a list of tuples containing phrases and their counts
phrase_counts = [(phrase, count) for phrase, count in zip(phrases, counts)]
# Sort the phrases based on counts in descending order
sorted_phrase_counts = sorted(phrase_counts, key=lambda x: x[1], reverse=True)
# Write the sorted phrases and their counts to a file
with open('most_common_phrases2.txt', 'w', encoding='utf-8') as file:
    for phrase, count in sorted_phrase_counts:
        file.write(f'{phrase}: {count}\n')

```

```

print("Most common phrases saved to file.")
import re
from collections import Counter
import matplotlib.pyplot as plt
# Function to extract text from a file
def extract_text(file_path):
    with open(file_path, 'r', encoding='utf-8') as file:
        return file.read()
# Function to analyze text and count word frequency
def analyze_text(text):
    # Remove punctuation and convert text to lowercase
    cleaned_text = re.sub(r'[^\w\s]', '', text).lower()
    # Split text into words
    words = cleaned_text.split()
    # Count the frequency of each word
    word_count = Counter(words)
    return word_count
# Function to visualize word frequency data
def visualize_data(words, counts):
    plt.figure(figsize=(10, 6))
    plt.bar(words, counts, color='skyblue')
    plt.title('Top Words in Speech')
    plt.xlabel('Words')
    plt.ylabel('Frequency')
    plt.xticks(rotation=45)
    plt.tight_layout()
    plt.show()
def main():
    # Path to the speech text file
    file_path = 'zelenskyy2.txt'
    # Extract text from the file
    speech_text = extract_text(file_path)
    # Analyze the text to get word frequency counts
    word_count = analyze_text(speech_text)
    # Get the top 60 most common words with more than 3 characters
    top_words = word_count.most_common(60)
    words, counts = zip(*[(word, count) for word, count in top_words if len(word) >
3])
    # Visualize the word frequency data

```

```
visualize_data(words, counts)
# Create a counter to keep track of all word counts
all_word_counts = Counter()
all_word_counts.update(word_count)
# Sort the words based on their counts in descending order
sorted_word_counts = all_word_counts.most_common()
# Write the sorted words and their counts to a file
with open('word_counts2.txt', 'w', encoding='utf-8') as file:
    for word, count in sorted_word_counts:
        file.write(f"{word}: {count}\n")
# Notify that word counts have been saved to the file
print("Word counts saved to file.")
if name == "main":
    main()
```

ДОДАТОК Б

З усіма отриманими результатами можна ознайомитися за посиланням:

<https://drive.google.com/drive/folders/11QjqmPecxGQDUh0WTEww4T8q62LWcVc>

9